

GHIDUL SOLICITANTULUI

„Instalarea tinerilor fermieri”

MĂSURA 41-112

Sesiunea 15.07 –13.08.2013

Prevederile prezentului Ghid se completează cu reglementările cuprinse în Manualul de Procedură pentru Măsur 112 postat pe site-ul www.galiasudvest.ro

FONDUL EUROPEAN AGRICOL PENTRU DEZVOLTARE RURALĂ
Program finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României

Grupul de Actiune Locala IASI SUD VEST C.I.F. 30684997, , Com. STRUNGA, Jud. Iasi Tel/Fax 0232.761974, e-mail: gal_iasisudvest@yahoo.ro, www.galiasudvest.ro

GHIDUL SOLICITANTULUI pentru accesarea
MĂSURII 41- 112 „Instalarea tinerilor fermieri”
Versiunea 06 din mai 2012

Ghidul Solicitantului este un material de informare tehnică a potențialilor beneficiari ai Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și constituie un suport informativ complex pentru întocmirea proiectului conform cerințelor specifice ale PNDR. Acest document nu este opozabil actelor normative naționale și comunitare.

Ghidul Solicitantului prezintă regulile pentru pregătirea, întocmirea și depunerea proiectului de solicitare a sprijinului, precum și modalitatea de selecție, aprobare și derulare a proiectului dumneavoastră. De asemenea, conține documentele, avizele și acordurile pe care trebuie să le prezentați, modelul Cererii de finanțare, al Planului de afaceri, al Contractului de finanțare, precum și alte informații utile realizării proiectului și completării corecte a documentelor.

Ghidul Solicitantului, precum și documentele anexate pot suferi rectificări din cauza actualizărilor legislative naționale și comunitare sau procedurale - varianta actualizată este publicată pe pagina de internet www.apdrp.ro.

IMPORTANT!

Pentru a obține informațiile cu caracter general, consultați pliantele și îndrumar ele editate de MADR și APDRP disponibile la sediile Direcțiilor Agricole Județene și sediile APDRP din fiecare județ și din regiunile de dezvoltare ale României, precum și pe pagina de internet

[.apdrp.ro](http://www.apdrp.ro) și www.madr.ro.

De asemenea, pentru a obține informații despre FEADR ne puteți contacta direct la sediile noastre, prin telefon, prin e-mail sau prin pagina de internet - vezi datele de contact de la finalul Ghidului

Grupul de Acțiune Locală IASI SUD VEST C.I.F. 30684997, , Com. STRUNGA, Jud. Iasi
Tel/Fax 0232.761974, e-mail: gal_iasisudvest@yahoo.ro, www.galiasudvest.ro

CUPRINS

1. PREVEDERI GENERALE

- 1.1. Obiectivele Măsurii 112 – Instalarea tinerilor fermieri 3

2. PREZENTAREA MĂSURII 112

- 2.1. Cine poate beneficia de fonduri nerambursabile 4
2.2. Condiții minime obligatorii pentru acordarea sprijinului 7
2.3. Criterii de selecție ale proiectului 11
2.4. Valoarea sprijinului nerambursabil 13

3. ACCESAREA FONDURILOR NERAMBURSABILE ACORDATE PENTRU INSTALAREA TINERILOR FERMIERI

- 3.1. Completarea, depunerea și verificarea dosarului Cererii de Finanțare 23
3.2. Contractarea sprijinului nerambursabil 25

4. INFORMAȚII UTILE

- 4.1. Documentele necesare întocmirii Cererii de Finanțare 26
4.2. Lista Formulelor disponibile pe site-ul MADR și APDRP 31
4.3. APDRP în sprijinul dumneavoastră

5. ANEXE la GHIDUL SOLICITANTULUI

5.1. Anexa 1	Model Cerere de Finanțare	link www.madr.ro ; www.apdrp.ro
5.2. Anexa 2	Model Plan de Afaceri	link www.madr.ro ; www.apdrp.ro
5.3. Anexa 3	Model Contract de Finanțare	link www.madr.ro ; www.apdrp.ro
5.4. Anexa 4	Model Cerere de plată	link www.madr.ro ; www.apdrp.ro
5.5. Anexa 5	Fișa măsurii 112	link www.madr.ro ; www.apdrp.ro
5.6. Anexa 6	Declarații pe propria răspundere	link www.madr.ro ; www.apdrp.ro
5.7. Anexa 7	Zone defavorizate conform PNDR
Catalogul oficial al soiurilor de plante	link www.madr.ro ; www.apdrp.ro
5.8. Anexa 8	Catalogul oficial al soiurilor de plante	link www.madr.ro ; www.apdrp.ro
5.9. Anexa 9	Regulamentul CE 1444/2002	link www.madr.ro ; www.apdrp.ro

Capitolul 1

PREVEDERI GENERALE

1.1 Măsura 112 - Instalarea tinerilor fermieri

Măsura 112 „Instalarea tinerilor fermieri” se încadrează în **Axa I - „Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier”** și are ca **obiective generale**:

- > Îmbunătățirea și creșterea competitivității sectorului agricol prin promovarea instalării tinerilor fermieri și sprijinirea procesului de modernizare și conformitate cu cerințele pentru protecția mediului, igiena și bunăstarea animalelor, siguranța la locul de muncă;
- Îmbunătățirea managementului exploatațiilor agricole prin reînnoirea generației șefilor acestora, **fără creșterea populației active ocupate în agricultură.**

ATENȚIE!

Fondurile nerambursabile le puteți accesa până în 2013.

Obiectivele specifice ale măsurii se referă la creșterea veniturilor exploatațiilor conduse de tinerii fermieri.

Obiectivele operaționale se referă la creșterea numărului de tineri agricultori care încep pentru prima oară o activitate agricolă ca șefi de exploatații și încurajarea tinerilor fermieri de a realiza investiții.

Contribuția publică aferentă Măsurii 112 este de: **337.221.484 Euro** din care:

- > 20% - contribuția Guvernului României;
- > 80% - contribuția Uniunii Europene.

Sprijinul acordat în cadrul măsurii are ca scop dezvoltarea exploatațiilor agricole, care produc în principal produse agricole vegetale și animale (materie primă) pentru consum uman și hrana

Grupul de Actiune Locala IASI SUD VEST C.I.F. 30684997, , Com. STRUNGA, Jud. Iasi Tel/Fax 0232.761974, e-mail: gal_iasisudvest@yahoo.ro, www.galiasudvest.ro

animalelor.

Capitolul 2

PREZENTAREA MĂSURII 112

2.1 Cine poate beneficia de fonduri nerambursabile

Beneficiarii eligibili pentru sprijinul financiar nerambursabil acordat prin Măsura 112 sunt fermierii în vârstă de până la 40 de ani (neîmpliniți la data depunerii Cererii de Finanțare), persoane fizice sau juridice care practică în principal activități agricole și a căror exploatare agricolă:

- > are o dimensiune economică cuprinsă între 6 și 40 UDE¹;
- > este situată pe teritoriul țării;
- > este înregistrată în Registrul unic de identificare - APIA și Registrul agricol.

Categoriile de beneficiari eligibili care pot solicita sprijin nerambursabil prin Măsura 112, sunt:

- > persoană fizică;
- > **persoană fizică înregistrată și autorizată** în conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 44/ 2008, cu modificările și completările ulterioare:
 - **individual și independent, ca persoană fizică autorizată;**
 - **ca întreprinzător titular al unei întreprinderi individuale;**
- > **asociat și administrator unic al unei societăți cu răspundere limitată** - SRL, înființată în baza Legii 31/1990 republicată, cu modificările și completările ulterioare.

IMPORTANT! Persoanele fizice vor fi acceptate ca potențiali beneficiari dacă se angajează să se autorizeze ca persoane fizice autorizate sau întreprinderi individuale conform OG 44/2008, în termen de 30 zile lucrătoare de la data primirii notificării privind selectarea Cererii de Finanțare. Angajamentul se atașează Cererii de Finanțare și va preciza că în termen de 30 de zile lucrătoare de la data primirii notificării, solicitantul va prezenta certificatul de înregistrare la Oficiul Registrului Comerțului. În caz de neprezentare în termen a acestor documente contractul de finanțare nu se va încheia.

Unitatea de Dimensiune Economică (UDE) reprezintă unitatea prin care se exprimă dimensiunea economică a unei exploatare agricole determinată pe baza marjei brute standard a exploatare ei (Decizia Comisiei nr. 85/377/CEE).

Grupul de Actiune Locala IASI SUD VEST C.I.F. 30684997, , Com. STRUNGA, Jud. Iasi Tel/Fax 0232.761974, e-mail: gal_iasisudvest@yahoo.ro, www.galiasudvest.ro

Valoarea unei unități de dimensiune economică este de 1.200 Euro.

ATENȚIE! În cazul societăților comerciale cu răspundere limitată, la calculul UDE-lor, PATRIMONIUL SOCIETĂȚII NU SE VA CONFUNDA CU PATRIMONIUL ASOCIATULUI ADMINISTRATOR UNIC, întrucât potrivit Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare DOAR BUNURILE CONSTITUTE CA APORT ÎN SOCIETATE DEVIN PROPRIETATEA ACESTEIA.

Finanțarea în cadrul Măsurii 112 derulată prin PNDR este **restricționată** pentru următoarele categorii de beneficiari:

- beneficiarii înregistrați în lista APDRP a debitorilor pentru Programul SAP ARD și pentru FEADR, până la achitarea integrală a datoriei față de APDRP, inclusiv a majorărilor de întârziere;
- beneficiarii care au contracte de finanțare reziliate pentru FEADR, din inițiativa APDRP, din cauza nerespectării clauzelor contractuale și rezilierea are o vechime mai mică de un an;
- beneficiarii, precum și soții/soțiile acestora care au aplicat și au obținut sprijin pe Măsura 141 „Sprijinirea fermelor de semi-subsistență” nu pot beneficia de sprijin pe această măsură.
- beneficiarii care se află în situații litigioase cu APDRP, până la finalizarea litigiului.

ATENȚIE!

Instalarea tinerilor fermieri reprezintă activitatea de înființare și/ sau preluare prin transfer de proprietate și/ sau arendă/ concesiune a unei exploatații agricole între 6 - 40 UDE, care produce în principal produse agricole vegetale și animale (materie primă) pentru consum uman și hrana animalelor, pentru prima dată în calitate de conducător (șef) de exploatație. Solicitantul trebuie să depună Cererea de Finanțare pentru solicitarea sprijinului de instalare în maxim 12 luni de la data instalării.

Exploatația agricolă trebuie să fie înregistrată de solicitant, în nume propriu, în **Registrul unic de identificare de la APIA**, înainte de solicitarea sprijinului pentru instalarea tinerilor fermieri.

Exploatația agricolă este o unitate tehnico-economică ce își desfășoară activitatea **sub o gestiune unică**, are ca obiect de activitate exploatarea terenurilor agricole și/sau activitatea zootehnică.

Exploatația agricolă reprezintă ansamblul unităților de producție gestionate de agricultor și situate pe teritoriul aceluiași stat membru.

ATENȚIE! O exploatație agricolă nu poate primi sprijin prin această măsură decât o singură dată.

Grupul de Acțiune Locală IASI SUD VEST C.I.F. 30684997, , Com. STRUNGA, Jud. Iasi Tel/Fax 0232.761974, e-mail: gal_iasisudvest@yahoo.ro, www.galiasudvest.ro

ATENȚIE! Data instalării tânărului fermier = data ultimei înregistrări operată pentru sectorul vegetal în Registrul unic de identificare de la Agenția de Plăți și Intervenții în Agricultură sau pentru sectorul zootehnic din Registrul Exploatației al ANSVSA prin care se dovedește că dimensiunea exploatației agricole este cuprinsă între 6 - 40 UDE.

ATENȚIE! Data instalării tânărului fermier se stabilește pe baza istoricului exploatației de la APIA, de către experții APDRP. Pentru a putea beneficia de fonduri nerambursabile, tânărul fermier trebuie să fie instalat într-o exploatație agricolă care are dimensiunea de minimum 6 UDE, cu mai puțin de 12 luni înaintea depunerii Cererii de Finanțare la APDRP.

Calculul unității dimensiunii economice pentru anul 0 și istoric se realizează conform coeficienților din Cererea de Finanțare, conform MBS 2008, pentru proiectele ce se depun în sesiunea 1 - 29 iunie 2012.

În situația în care se constată că exploatația agricolă a solicitantului îndeplinea condiția minimă (dimensiunea exploatației agricole este cuprinsă între 6 - 40 UDE) cu mai mult de 12 luni înainte de depunerea Cererii de Finanțare, acesta nu este eligibilă pentru sprijin.

ATENȚIE! Pentru stabilirea corectă a datei instalării tânărului fermier și a dimensiunii exploatației agricole a acestuia la momentul instalării se va face o verificare și cu copia din Registrul Agricol.

ATENȚIE! În situația în care solicitantul depune proiect în calitate de asociat unic al unui SRL, se verifică la APIA, dacă anterior datei înregistrării SRL-ului în Registrul unic de identificare, asociatul unic nu a fost șef de exploatație ca persoană fizică sau autorizat conform OUG 44/2008 cu modificările și completările ulterioare.

Preluarea exploatațiilor se realizează unitar, cu toate suprafețele și animalele, așa cum apar înregistrate în Registrul unic de identificare de la APIA și/ sau la ANSVSA și în Registrul agricol.

ATENȚIE! Solicitanții care preiau mai multe exploatații agricole trebuie să preia integral cel puțin o exploatație agricolă, care reprezintă ponderea majoritară în calculul UDE, de la un cedent înregistrat în Registrul unic de identificare de la APIA și/ sau în Registrul exploatațiilor de la ANSVSA/ DSVSA/ circumscripție veterinară. Exploatația majoritară trebuie să reprezinte peste 50% din total calcul UDE.

Cedentul nu trebuie să mai fie înregistrat în Registrul unic de identificare de la APIA și/ sau în Registrul exploatațiilor de la ANSVSA/ DSVSA/ circumscripție veterinară.

Înființarea unei exploatații agricole reprezintă prima înregistrare a terenurilor agricole la APIA și/sau a animalelor la ANSVSA/DSVSA/circumscripție veterinară, în numele solicitantului.

Preluarea unei exploatații agricole reprezintă trecerea tuturor terenurilor agricole și a animalelor înregistrate în Registrul unic de identificare de la APIA sau în Registrul exploatațiilor de la ANSVSA/DSVSA/circumscripție veterinară de la cedent la cesionar, cu excepția locuinței și a terenului aferent locuinței (anexe gospodărești).

Cedent = agricultorul care cedează integral o exploatație unui alt agricultor, înregistrată în Registrul unic de identificare de la APIA și/sau în Registrul exploatațiilor de la ANSVSA/DSVSA/circumscripție veterinară prin acte de proprietate și/sau arendă/concesiune.

Cesionar = agricultorul căruia i se transferă exploatația agricolă înregistrată în Registrul unic de identificare de la APIA/ANSVSA/DSVSA/circumscripție veterinară prin acte de proprietate și/sau arendă/concesiune.

ATENȚIE! Fărămișarea exploatațiilor agricole, în scopul creării în mod artificial de condiții necesare pentru a beneficia de aceste plăți și de a obține un avantaj, contravine obiectivelor FEADR.

IMPORTANT! Data adoptării deciziei individuale de acordare a sprijinului de instalare a tânărului fermier = Data semnării Contractului de Finanțare de către ambele părți care nu poate depăși 18 luni de la data instalării tinerilor fermieri. După această perioadă, solicitantul nu mai poate semna contractul de finanțare.

Conducătorul exploatației este cea persoană care administrează și își asumă riscuri economice privind exploatația agricolă (poate fi: persoană fizică sau acționar și administrator unic).

2.2 Condiții minime obligatorii pentru acordarea sprijinului

Pentru a putea primi sprijin în cadrul Măsurii 112, solicitantul sprijinului trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- > are vârsta sub 40 de ani și se instalează pentru prima dată în exploatația agricolă ca și conducător (șef) al acesteia;
- > deține sau se angajează să dobândească² competențe și calificări profesionale în raport cu activitatea pe care urmează să o desfășoare;
- > prezintă un Plan de afaceri pentru dezvoltarea activităților agricole din cadrul exploatației agricole;

- > este membru al unei familii de fermier și a lucrat mai mult de 50% din timpul său de lucru în cadrul fermei (nu neapărat în ferma familiei) cu cel puțin 12 luni înaintea instalării sale pe cont propriu.

Se angajează să urmeze, în primii trei ani de la primirea sprijinului, cursuri de formare profesională prin Măsura 111 „*Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe*” în cel puțin unul din domeniile: managementul exploatației agricole, contabilitatea fermei, protecția mediului, agricultură ecologică, altele.

Nota: Tânărul solicitant poate fi absolvent de liceu cu sau fără examen de bacalaureat.

ATENȚIE! Sunt eligibili solicitanții care au vârsta

de cel puțin 18 ani împliniți la data depunerii

cererii de finanțare. Solicitanții trebuie să facă

dovada studiilor cu diplome de absolvire a liceului

sau școală profesională/școală de arte și meserii sau

diplomă/ absolvent zece clase, însoțite de certificate

de calificare sau de certificat de absolvire a unui

curs de formare de minim 150 de ore în domeniul

agricol, veterinar sau

economic cu profil agricol, documente

recunoscute de Ministerul Educației, Cercetării,

Tineretului și Sportului.

Prin excepție, absolvenții din promoția 2012 pot depune ca document echivalent adeverința de absolvire a liceului sau a școlii profesionale/școală de arte și meserii, cu obligativitatea prezentării diplomei de studii până la semnarea contractului de finanțare.

ATENȚIE! În cadrul exploatațiilor apicole, tinerii fermieri **nu pot face achiziții** de familii de albine, roiuri la pachet, roiuri pe faguri și mătcă prin Programul Național Apicol 2011-2013, după momentul depunerii Cererii de Finanțare și pe toată perioada derulării contractului cu APDRP. Solicitanții care accesează în paralel alte programe pentru achiziții de familii de albine, roiuri la pachet, roiuri pe faguri și mătcă sunt declarați neeligibili și vor returna întregul sprijin acordat.

Toate exploatațiile agricole care își formează calculul UDE din stupi trebuie să introducă sistemul de identificare și înregistrare a stupilor și stupinelor, constând în plăcuțe de identificare pentru fiecare stup și panouri de identificare a stupinelor, în conformitate cu Ordinul MADR nr.119/ 25.05.2011

pentru aprobarea Sistemului unitar de identificarea stupinelor și stupilor.

ATENȚIE!

Planul de afaceri trebuie să includă detalii privind investițiile care se realizează demonstrând că cel puțin 30% din sprijinul acordat va fi investit pentru realizarea conformității cu standardele comunitare, modernizarea și dezvoltarea exploatației, astfel:

- construirea și/sau modernizarea clădirilor utilizate pentru producția agricolă la nivel de fermă, incluzându-le și pe cele pentru protecția mediului;
- achiziționarea sau achiziționarea în leasing de tractoare noi, combine de recoltat, mașini, utilaje, instalații, echipamente și accesorii, echipamente și software specializate;
- achiziționarea de animale și după caz, a cotei de producție;
- plantarea și replantarea plantelor perene;
- achiziționarea de teren pentru activități agricole.

Grupul de Actiune Locala IASI SUD VEST C.I.F. 30684997, , Com. STRUNGA, Jud. Iasi Tel/Fax 0232.761974, e-mail: gal_iasisudvest@yahoo.ro, www.galiasudvest.ro

Planul de afaceri trebuie să cuprindă detalii privind:

- descrierea situației inițiale a exploatației agricole preluate, precum și a etapelor și obiectivelor stabilite în vederea dezvoltării acesteia;
- descrierea detaliată a investițiilor, programelor de formare profesională, serviciilor și a altor acțiuni în vederea dezvoltării activităților exploatațiilor agricole;
- elemente referitoare la mediu și evaluarea principalelor riscuri;
- descrierea modului de utilizare a întregului sprijin financiar nerambursabil solicitat;
- demonstrarea viitoarei viabilități economice a exploatației agricole: costuri, venituri și cheltuielile realizate respectând standardele comunitare, în condiții de piață și concurență.

ATENȚIE! Îndeplinirea obiectivelor exploatației agricole și a investițiilor propuse pentru atingerea acestora, stabilite de beneficiar în Planul de afaceri, **constituie condiție de eligibilitate pentru cea de-a doua tranșă de plată.**

Planul de afaceri va menționa obligatoriu: titlul proiectului, data întocmirii acestuia și cursul de schimb euro/ lei al Băncii Central Europene valabil la data elaborării acestuia.

Prima etapă de verificare a îndeplinirii activităților prevăzute în Planul de afaceri va începe înainte de împlinirea a 3 ani de la data aprobării deciziei individuale de acordare a sprijinului de instalare a tânărului fermier, iar următoarea etapă (conformitatea completă) nu mai târziu de 5 ani.

ATENȚIE! Dacă la verificare se constată neîndeplinirea activităților prevăzute în Planul de afaceri, APDRP va proceda la recuperarea sprijinului acordat.

În situația când neconformitatea cu Planul de afaceri a fost determinată de cauze independente de voința solicitantului, *definite ca fiind cauze de forță majoră*, prima tranșă nu se va recupera, dar nu va mai fi plătită a doua tranșă.

La verificarea conformității Planului de afaceri, solicitantul sprijinului trebuie să demonstreze că

ATENȚIE!
Nu se acordă sprijin persoanelor care nu au acte de proprietate sau contracte de arendă/ concesiune încheiate în nume propriu, cu excepția soțului sau soției. În acest ultim caz, un singur membru al familiei poate primi sprijin, chiar dacă ambii soți îndeplinesc condițiile prevăzute în măsură.

Contractele de folosință a bazei de producție trebuie să fie încheiate pe termen de minim 5 ani începând cu data depunerii Cererii de Finanțare.

dimensiunea fermei a crescut cu minimum 4 UDE de la data aprobării deciziei individuale de acordare a acestuia și a modernizat exploatarea agricolă în conformitate cu cele precizate în Planul de afaceri.

Creșterea exploatarei agricole cu minimum 4 UDE se verifică la cea de-a doua tranșă de plată de către experții de la APDRP, cu situația existentă în Registrul unic de identificare de la APIA, ce conține suprafețele utilizate de fermieri începând cu cel de-al doilea an din Planul de afaceri. Beneficiarii acestei măsuri au obligația de a-și înscrie toate suprafețele agricole deținute în Registrul unic de identificare la APIA, în perioada 01.03 - 15.05, odată cu depunerea cererii unice de plată pe suprafață.

Beneficiarii care dețin ferme cu profil zootehnic vor depune la cea **de-a doua tranșă de plată** extras de la DSVSA/ circumscripția veterinară și Registrul unic de identificare de la APIA pe baza căruia se va calcula Unitatea de Dimensiunea Economică (UDE).

Tinerii fermieri beneficiază de o perioadă de grație, de până la 36 de luni calculată de la data instalării, pentru realizarea de investiții în vederea conformării exploatareilor agricole la standardele comunitare în vigoare și prin accesarea Măsurii 121 *Modernizarea exploatareilor agricole*”. Se detaliază în Planul de afaceri investițiile care implementează standarde comunitare și cu care vor veni pe Măsura 121 pentru modernizarea exploatarei.

Tinerii fermieri pot implementa următoarele standarde comunitare:

1. protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole. Acest standard se aplică numai pentru zonele nou desemnate conform Anexei nr.12 din Ghidul Solicitantului: Zone vulnerabile la poluarea cu nitrați - Localități conform Ord. MM/MADR nr. 1552/ 743/ 2008.

Întreaga exploatare trebuie să se regasească în localitățile din Anexa nr. 12.

2. îndeplinirea standardelor pentru laptele crud care se aplica numai pentru ferme existente de bovine (vacii de lapte și bivolițe); **ATENȚIE! Solicitanții care doresc să acceseze și Măsura 121 trebuie să completeze Cererea de Finanțare conform Măsurii 121 și să prezinte toate documentele menționate în Ghidul Solicitantului pentru această măsură, în cadrul sesiunii de depunere de proiecte pentru măsura 121.**

ATENȚIE !

Secțiunea „A” a Planului de afaceri, se va completa de către solicitant pentru obținerea sprijinului în cadrul Măsurii 112, în situația în care solicitantul nu prevede obținerea de sprijin nerambursabil prin Măsura 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”.

Secțiunea „B” a Planului de afaceri împreună cu secțiunea „A”, se va completa de către solicitant pentru proiect care nu prevede lucrări de construcții montaj realizate prin Măsura 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”.

Secțiunea „C” a Planului de afaceri împreună cu secțiunea „A”, se va completa de către solicitant pentru proiect care prevede lucrări de construcții montaj realizate prin Măsura 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”.

IMPORTANT! Tinerii fermieri trebuie să restituie întreaga sumă primită dacă își încetează activitatea agricolă mai devreme de trei ani de la data depunerii solicitării de plată pentru cea de-a doua tranșă.

2.3 Criterii de selecție ale proiectului

Proiectele se depun în cadrul mai multor sesiuni de depunere anuale. În situația în care valoarea totală a proiectelor eligibile depuse în cadrul unei sesiuni, se situează peste valoarea totală alocată acesteia, atunci proiectele prin care se solicită sprijin financiar pentru instalarea tinerilor fermieri sunt supuse unui sistem de selecție, în baza căruia fiecare proiect este punctat, conform următoarelor criterii de selecție:

Nr. crt.	Criterii de selecție	Punctaj
1.	Solicitantul deține o fermă de semi-subzistență <i>Pentru a se acorda punctaj la acest criteriu de selecție, solicitantul completează secțiunea specifică „Stabilirea dimensiunii economice a fermei” a Cererii de Finanțare, din care va trebui să rezulte că exploatația agricolă deținută are o dimensiune economică cuprinsă între 6 și 8 UDE.</i>	5

2.	Solicitantul deține o exploatație agricolă (cu profil vegetal/animal) într-o zonă defavorizată. <i>Pentru a se acorda punctaj la acest criteriu de selecție, se verifică dacă întreaga exploatație agricolă este situată în:</i> - zona montană cu handicap natural conform Listei Unităților Administrative Teritoriale din zona montană defavorizată, prezentată în anexă la Ghidul Solicitantului; - alte zone cu handicap natural decât zona montană conform Listei Unităților Administrative Teritoriale din România incluse în Zonele Semnificativ Defavorizate/ Listei localităților din Zonele Defavorizate de Condiții Naturale	0
3.	Solicitantul are în proprietate exploatația agricolă <i>Pentru a se acorda punctaj la acest criteriu de selecție, solicitantul atașează la Cererea de Finanțare documente prin care să demonstreze că, deține în proprietate întreaga exploatație:</i> - documente care atestă dreptul de proprietate asupra terenului agricol autentificate de notar, conform legislației în vigoare; - documente care atestă dreptul real principal de proprietate al clădirilor din exploatație; - extras din Registrul Exploatației emis de ANSVSA/DSVSA din care să rezulte: efectivul de animale deținut, al pasărilor și al familiilor de albine și data primei înscrieri a solicitantului în Registrul Exploatației, însoțit de formular de mișcare ANSVSA/DSVSA (Anexa 4 din Normele sanitare veterinare ale	0
4.	Solicitantul face parte dintr-o formă asociativă, recunoscută conform legislației în vigoare*) <i>Pentru a se acorda punctaj la acest criteriu de selecție, solicitantul atașează la Cererea de Finanțare documente prin care să demonstreze că acesta este membru al uneia din următoarele forme asociative, cu condiția ca solicitantul să facă parte dintr-o asociație în domeniul proiectului:</i> - grupuri de producători recunoscute în conformitate Ordonanța Guvernului nr. <u>37/2005</u> privind recunoașterea și funcționarea grupurilor de producători pentru comercializarea produselor agricole și silvice, cu modificările și completările ulterioare; - grupuri și organizații de producători în sectorul fructe și legume recunoscute	30

5.	Solicitantul accesează măsura de agro-mediu <i>Pentru a se acorda punctaj la acest criteriu de selecție, solicitantul atașează la Cererea de Finanțare documente prin care să demonstreze că acesta a accesat Măsura 214 „Plăți de Agro-mediu” din cadrul PNDR, prin care solicitantul și-a asumat, în mod voluntar, angajamente de agro-mediu pentru o perioadă de cinci ani de la data semnării angajamentului. Solicitantul poate accesa următoarele pachete de agro-mediu:</i> 1. Pajiști cu înaltă valoare naturală 2. Practici agricole tradiționale 3. Pajiști importante pentru păsări-pachet pilot 4. Culturi verzi 5. Agricultură ecologică 6. Pajiști importante pentru fluturi (<i>Maculinea</i> sp.) 7. Terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (<i>Branta ruficollis</i>).	20
TOTAL		55

CRITERII DE SELECȚIE LOCALE STABILITE DE GAL

Nr.	Criterii stabilite de Asociația GAL Iași Sud-Vest	Punctaj
6.	Proiect accesat de femei	30
7.	Solicitantul nu a mai beneficiat de sprijin din alte fonduri comunitare pentru investiții similare în ultimii 3 ani.	15
TOTAL	punctaj GAL Iași Sud-Vest	45

Punctaj total al criteriilor de selecție

OJPDRP/CRPDRP/APDRP (55 puncte) + GAL (45 puncte) = 100 puncte

Punctajul minim pentru selecția unui proiect este de 30 puncte.

IMPORTANT! Toate activitățile pe care solicitantul se angajează să le efectueze în cadrul Planului de afaceri și pentru care a primit punctaj la selecție, devin condiții obligatorii pentru obținerea sprijinului și pe toată perioada contractului de finanțare

Grupul de Acțiune Locală IASI SUD VEST C.I.F. 30684997, , Com. STRUNGA, Jud. Iasi Tel/Fax 0232.761974, e-mail: gal_iasisudvest@yahoo.ro, www.galiasudvest.ro

2.4 Valoarea sprijinului nerambursabil

Sprijinul pentru instalarea tinerilor fermieri este de 12.000 de Euro pentru o exploatație agricolă cu dimensiunea minimă de 6 UDE, iar peste această dimensiune, sprijinul pentru instalare poate crește cu 4.000 Euro/ 1 UDE, dar nu va putea depăși 40.000 de Euro/ exploatație.

Valoarea sprijinului acordat se calculează în lei, în funcție de rata de schimb EUR/ LEU, cea mai recent stabilită de către Banca Centrală Europeană înaintea datei de 1 ianuarie a anului în care se elaborează decizia de acordare a ajutorului (certificatul de plată), conform prevederilor art. 7 și 11 din Regulamentul CE 1913/ 2006.

Capitolul 3

ACCESAREA FONDURILOR NERAMBURSABILE ACORDATE PENTRU INSTALAREA TINERILOR FERMIERI

În cazul instalării tinerilor fermieri, principiul finanțării nerambursabile este acela al acordării unei prime de instalare.

Modalitatea de plată

Sprijinul de instalare va fi acordat în două tranșe de plată:

- > prima tranșă se va acorda la data aprobării de către APDRP a solicitării pentru acordarea sprijinului și este de 60% din valoarea sprijinului pentru instalare;
- > a doua tranșă, de 40% din valoarea sprijinului pentru instalare se va acorda la îndeplinirea acțiunilor prevăzute în Planul de afaceri. Verificarea condițiilor pentru acordarea celei de-a doua tranșă nu va depăși 33 de luni de la data aprobării de către APDRP a deciziei pentru acordarea sprijinului. Până la cea de-a doua tranșă de plată, beneficiarii trebuie să realizeze toate investițiile pentru modernizarea și dezvoltarea exploatației, propuse în Planul de afaceri.

Un solicitant al sprijinului prin Măsura 112 poate depune în același timp proiecte pentru alte măsuri din cadrul PNDR pentru a fi cofinanțate prin FEADR.

ATENȚIE!

De exemplu, un solicitant al Măsurii 112 poate accesa următoarele măsuri din PNDR:

- ✓ 111 „Formare profesională (training), informare și difuzare de cunoștințe”;
- ✓ 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”;
- ✓ 125 „Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii”;
- ✓ 141 „Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență”;
- ✓ 211 „Sprijin pentru Zona Montană Defavorizată”;
- ✓ 212 „Sprijin pentru zone defavorizate – altele decât zona montană”;
- ✓ 214 „Plăți de Agro-mediu”;
- ✓ 221 „Prima împădurire a terenurilor agricole”.

ATENȚIE! Beneficiarii măsurii 112 care sunt și beneficiari ai măsurii 141, trebuie să respecte condițiile minime de eligibilitate pentru fiecare măsură în parte. Activitățile pe care solicitantul se angajează să le efectueze prin Planul de afaceri în cadrul fiecărei măsuri devin condiții obligatorii. În acest caz, creșterea dimensiunii economice a fermei, la solicitarea celei de-a doua tranșe, aferentă măsurii 112, va fi de minimum 4 UDE, iar pentru anul 3, aferent măsurii 141, va fi de minimum 3 UDE.

Prin urmare, la sfârșitul anului 3, creșterea dimensiunii economice a fermei, aferentă măsurii 141, va fi de 7 UDE.

3.1 Completarea, depunerea și verificarea DOSARULUI CERERII DE FINANȚARE

Dosarul Cererii de Finanțare conține Cererea de Finanțare însoțită de Planul de afaceri și documentele justificative anexate, legate într-un singur dosar, astfel încât să nu permită detașarea și/ sau înlocuirea acestora.

Formularul standard al Cererii de Finanțare este prezentat în Anexa 1 la prezentul Ghid și este disponibil, în format electronic, la adresa www.apdrp.ro.

ATENȚIE! Cererea de Finanțare trebuie să fie însoțită de documentele justificative prevăzute la cap 4.

3.1.1 COMPLETAREA Cererii de Finanțare

Completarea Cererii de Finanțare, inclusiv a anexelor acesteia, se va face conform modelului standard. Modificarea modelului standard (eliminarea, renumerotarea secțiunilor, anexarea documentelor suport în altă ordine decât cea specificată etc.) conduce la respingerea Dosarului Cererii de Finanțare pe motiv de neconformitate administrativă.

Pentru stabilirea dimensiunii economice a fermei și a valorii sprijinului de instalare în Cererea de Finanțare se completează tabelul cu Structura culturilor și calculul UDE. În această secțiune a Cererii de Finanțare se înscrie toată baza de producție (suprafețe, animale, pasări și familii de albine) pentru care solicitantul are documente de proprietate și/ sau arendă/ concesiune/ și care sunt înregistrate în Registrul unic de identificare, și/sau în Registrul exploatațiilor de la ANSVSA/DSVSA/ circumscripție veterinară și în Registrul agricol înainte de solicitarea sprijinului.

ATENȚIE! Speciile de plante și de animale care nu se regăsesc în tabelul privind calculul numărului de UDE (Structura culturilor și Structura producției zootehnice), nu sunt eligibile pentru calculul dimensiunii economice a exploatației agricole.

Încadrarea plantelor de cultură și a animalelor în tabelul privind calculul numărului de UDE se realizează conform Regulamentului CE 1444/2002 și a Catalogului Oficial al soiurilor și plantelor de cultură din România - 2012, aflate pe site la adresa www.apdrp.ro.

Calculul dimensiunii economice a exploatației agricole se realizează pornind de la animalele, suprafețele și culturile declarate în ultima perioadă de depunere a cererii unice de plată pe suprafață în Registrul unic de identificare de la APIA și/sau în Registrul exploatațiilor ANSVSA/DSVSA/circumscripția veterinară în nume propriu și/sau al cedentului.

Pentru exploatațiile zootehnice solicitanții trebuie să dețină în exploatația agricolă construcții zootehnice adaptate pentru creșterea animalelor și a pasărilor.

ATENȚIE! Până la semnarea Contractului de Finantare **exploatația zootehnică** trebuie să fie înregistrată de către ANSVSA, ca **exploatație comercială de tip A** (conform Ordinului nr. 16 din 16 martie 2010 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind procedura de înregistrare/autorizare sanitar-veterinară a unităților/centrelor de colectare/exploatațiilor de origine și a mijloacelor de transport din domeniul sănătății și al bunăstării animalelor, a unităților implicate în depozitarea și neutralizarea subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman și a produselor procesate, cu modificările și completările ulterioare) cu prezentarea documentului care certifică înregistrarea **exploatației zootehnice de tip A**.

Exploatație comercială de tip A - exploatație de animale deținută de persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale, întreprinderi familiale sau persoane juridice organizate în condițiile legii, înregistrate și autorizate de oficiul registrului comerțului, înregistrată în Sistemul național de identificare și înregistrare a animalelor, care îndeplinește condițiile prevăzute în anexa nr. 50 și este înregistrată sanitar-veterinar.

Solicitantul, fermierul, are obligația declarării la APIA a tuturor parcelelor agricole eligibile³ și neeligibile pe care le utilizează, nedeclararea întregii suprafețe utilizate atrăgând după sine sancțiuni (art. 55 din *Regulamentul CE nr. 1122/2009* cu modificările și completările ulterioare).

Terenul care formează vatra stupinei nu trebuie să figureze în Registrul unic de identificare, la APIA, acesta necontribuind la calculul UDE din Cererea de Finanțare.

ATENȚIE! În situația în care suprafața declarată în Registrul unic de identificare este mai mare decât cea din Registrul agricol, proiectul este neeligibil.

Anul „0” din Planul de afaceri reprezintă anul care include ultima perioadă de depunere a cererii unice de plată pe suprafață la APIA (1 martie - 15 mai și începând cu 16 mai cu penalități pentru fiecare zi de întârziere până pe data de 10 iunie).

Astfel, calculul UDE pentru anul 0 din Cererea de Finanțare și Planul de afaceri se realizează pe baza declarațiilor din Cererea unică de plată pe suprafață 2012 din Registrul unic de identificare, din perioada de depunere a cererilor de plată pe suprafață (01.03 - 15.05 și cu penalități pentru fiecare zi întârziere până pe data de 10 iunie) și poate fi folosit și extrasul utilizatorului anterior (cedentul) de terenuri agricole (exploatație agricolă).

IMPORTANT! În dimensiunea economică a exploatației agricole culturile și animalele care asigură consumul uman și hrana animalelor trebuie să reprezinte peste 75%, *atât în anul 0 cât și la solicitarea acordării celei de a doua tranșe de plată.*

IMPORTANT! În cazul solicitanților care dețin ciupercării, ponderea acestora din dimensiunea economică a exploatației agricole nu trebuie să depășească 50 % în anul 0.

ATENȚIE! Dacă la stabilirea dimensiunii economice a exploatației s-au luat în calcul,

pentru anul 0, atât flori cât și ciuperci, ponderea acestora nu poate depăși 50% din totalul dimensiunii economice a exploatației. În acest caz florile nu trebuie să depășească 25 % din totalul de 50%.

ATENȚIE! La stabilirea dimensiunii economice a unei exploatații agricole se ia în calcul întreaga bază de producție: suprafețe și culturi, animale și pasări pe specii și categorii, precum și familiile de albine, utilizând tabelul privind calculul dimensiunii economice a exploatației.

Solicitanții care dețin exploatații agricole exclusiv zootehnice (inclusiv apicole) vor fi verificați la APIA dacă nu au bază de producție vegetală în exploatare.

Înscrierea exploatației agricole în Registrul unic de identificare de la APIA și a parcelelor agricole, mărimea acestora și culturile aferente se verifică de expertul verificador al Oficiului Județean de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit. Suprafețele și culturile declarate la APIA trebuie să fie identice cu suprafețele și culturile completate de solicitant în Cererea de Finanțare.

ATENȚIE! Rezultatul calcului dimensiunii economice a exploatației agricole la data instalării tânărilor fermier coincide cu anul „0” din Planul de afaceri. Anul 0 pentru sesiunea 01 - 29 iunie 2012 se realizează pe baza înregistrărilor de la APIA și/ sau din Registrul exploatațiilor de la ANSVSA/DSVSA/circumscripție veterinară din perioada 01 martie - 15 mai 2012, cu penalități pentru fiecare zi întârziere până pe data de 10 iunie, Nu sunt eligibile pentru sprijin contractele **de comodat/închiriere** încheiate pentru terenurile agricole (inclusiv pașuni și fânețe).

IMPORTANT! Cererea de Finanțare trebuie completată în format electronic, în limba română. Nu sunt acceptate Cereri de Finanțare completate de mână.

Dosarul Cererii de Finanțare va cuprinde în mod obligatoriu un opis, cu următoarele elemente:

Nr. crt.	Titlul documentului	Nr. Pagină (de la până la ...)
----------	---------------------	---------------------------------------

Pagina opis va fi pagina cu numărul 0 a Cererii de Finanțare. Cererea de Finanțare trebuie completată într-un mod clar și coerent pentru a înlesni procesul de evaluare al acesteia.

În acest sens, se vor furniza numai informațiile necesare și relevante, care vor preciza modul în care va fi atins scopul proiectului, avantajele ce vor rezulta din implementarea acestuia și în ce măsură proiectul contribuie la realizarea obiectivelor programului.

IMPORTANT! Numai Cererea de Finanțare și documentele justificative completate după modelul standard prezentat, sunt eligibile pentru finanțare în cadrul Măsurii 112.

3.1.2 DEPUNEREA Dosarului Cererii de Finanțare

Dosarul Cererii de Finanțare se completează în două exemplare - original și copie - și documentele atașate (conform Listei Documentelor - partea E din Cererea de Finanțare)

și se depune la **Oficiul Județean de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (OJPDRP) al județului unde are loc implementarea proiectului**, împreună cu formatul electronic (CD) al Cererii de Finanțare (acesta va include Cererea de Finanțare și Planul de afaceri). Fiecare exemplar din dosarul Cererii de Finanțare va fi legat, paginat și opisat, cu toate paginile numerotate manual în ordine de la 1 la n în partea dreaptă sus a fiecărui document, unde n este numărul total al paginilor din dosarul complet, inclusiv documentele anexate, astfel încât să nu permită detașarea și/sau înlocuirea documentelor. Opisul va fi numerotat cu pagina 0. Fiecare pagină va purta ștampila solicitantului (semnătura, în cazul persoanelor fizice).

Pentru acele documente justificative originale care rămân în posesia solicitantului (ex: act de proprietate, act de identitate, etc), **copiile depuse în Dosarul Cererii de Finanțare trebuie să conțină mențiunea „Conform cu originalul” și vor fi verificate și semnate și datate de expertul care efectuează verificarea conformității Cererii de Finanțare.**

IMPORTANT! Va fi atașată o copie electronică (prin scanare) a Planului de afaceri, ca și a tuturor documentelor atașate Cererii de Finanțare, salvate ca fișiere distincte cu denumirea conformă listei documentelor (secțiunea specifică E din cererea de finanțare). Scanarea se va efectua după finalizarea dosarului (paginare, mențiunea „copie conform cu originalul” etc), înainte de a fi legat, cu o rezoluție de scanare maximă de 300 dpi (recomandat 150 dpi) în fișiere format PDF.

Numele fișierelor nu trebuie să conțină caractere de genul: “~ ” # % & * : < > ? / \ { | }”, nu trebuie să conțină două puncte succesive “..”. Numărul maxim de caractere ale numelui unui fișier nu trebuie să fie mai mare de 128, iar numărul maxim de caractere ale numelui unui director de pe CD nu trebuie să fie mai mare de 128 de caractere. Piesele desenate care depășesc formatul A3, se pot atașa salvate direct în format .pdf, la care se va adăuga declarația proiectantului privind conformitatea cu planșele originale din Cererea de Finanțare.

În cazul în care proiectul este amplasat pe teritoriul mai multor județe, acesta va fi depus la **Oficiul Județean de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit** pe raza căruia exploatarea agricolă are ponderea cea mai mare (suprafața agricolă/ animale). Dosarul Cererii de Finanțare

se depune personal de către solicitant, sau de către împuternicit prin procură legalizată (original) a solicitantului legal, la OJPDRP, înaintea datei limită care figurează în licitația de proiecte.

IMPORTANT! Solicitantul trebuie să depună Cererea de Finanțare corect completată, împreună cu toate documentele justificative anexate, în 2 exemplare (1 original și 1 copie). Exemplarele vor fi marcate clar, pe copertă, în partea superioară dreaptă, cu „**ORIGINAL**”, respectiv „**COPIE**”,

IMPORTANT! Solicitantul trebuie să se asigure că rămâne în posesia unui exemplar complet al Dosarului Cererii de Finanțare, în afara celor 2 exemplare pe care le depune.

3.1.3 VERIFICAREA Dosarului Cererii de Finanțare de către OJPDRP

1. VERIFICAREA CONFORMITĂȚII CERERII DE FINANȚARE

Efectuarea conformității constă în verificarea Cererii de Finanțare dacă:

- > este corect completată;
- > este prezentată atât în format tipărit, cât și în format electronic;
- > documentele justificative solicitate sunt prezente în două exemplare: un original și o copie verificându-se valabilitatea acestora la data depunerii de către solicitant.

IMPORTANT! În cazul în care expertul verificator descoperă o eroare de formă, proiectul nu este considerat neconform.

Erorile de formă sunt erorile făcute de către solicitant în completarea Cererii de Finanțare care sunt descoperite de experții verficatori ai Serviciului Verificare Cereri de Finanțare (SVCF) de la OJPDRP, cu ocazia verificării conformității și care pot fi corectate și semnate de către aceștia din urmă în prezența solicitantului, pe baza unor dovezi/informații prezentate explicit în documentele justificative anexate Cererii de Finanțare (exemplu: *date de identificare ale solicitantului scrise incorect*).

Constituie **eroare de fond** nesemnarea declarațiilor pe propria răspundere situație în care proiectul este declarat neconform.

După evaluarea conformității Dosarului Cererii de Finanțare (în aceeași zi) solicitantul este

înștiințat de către expertul verificator dacă acesta este conform sau dacă nu i se vor explica cauzele neconformității.

Solicitantul are obligația de a lua la cunoștință prin semnătura dată pe fișa de verificare a conformității.

Aceeași Cerere de Finanțare poate fi declarată neconformă **de maximum două ori** pentru aceeași licitație de proiecte.

După verificarea conformității Cererii de finanțare, pot exista două situații:

- > Cererea de Finanțare este declarată neconformă;
- > Cererea de Finanțare este declarată conformă;

Dacă Cererea de Finanțare este declarată conformă, se trece la următoarea etapă de verificare.

2. Verificarea CONDIȚIILOR MINIME de acordare a sprijinului

Verificarea condițiilor minime de acordare a sprijinului, se efectuează de către:

- > OJPDRP pentru toate Cererile de Finanțare;
- > APDRP - nivel central - pentru Cererile de Finanțare verificate prin sondaj.

Verificarea condițiilor minime se realizează pe baza documentației conforme depuse de solicitant și constă în:

- > verificarea eligibilității solicitantului și a exploatației;
- > verificarea Planului de afaceri;
- > verificarea documentelor justificative anexate Cererii de Finanțare;
- > evaluarea criteriilor de selecție.

ATENȚIE! Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (APDRP) poate solicita documente (altele decât cele obligatorii) sau informații suplimentare în etapa de verificare a eligibilității proiectului, dacă se constată că este necesar. În etapa de selecție a proiectelor nu se mai pot aduce documente suplimentare.

La verificarea condițiilor minime de acordare a sprijinului la nivel OJPDRP în situația în care sunt condiții care necesită lămuriri suplimentare, expertul evaluator poate cere informații

suplimentare doar în următoarele cazuri:

1. Planul de afaceri conține informații insuficiente sau contradictorii în raport cu cele menționate în Cererea de Finanțare sau alte documente justificative;
2. Avizele, acordurile, autorizațiile eliberate de către autoritățile emitente nu respectă protocoalele încheiate cu APDRP.

3. Verificarea PE TEREN a cererilor de finanțare

Verificarea pe teren se realizează de către OJPDRP - pentru toate Cererile de Finanțare conforme **în prezența obligatorie a solicitantului proiectului.**

Scopul efectuării verificării pe teren este de a controla datele și informațiile cuprinse în Planul de afaceri și documentele justificative cu situația existentă pe amplasamentul propus pentru ca expertul verficator să se asigure de corectitudinea informațiilor declarate în Cererea de Finanțare.

În urma verificării Dosarului Cererii de Finanțare pot exista două situații:

- > proiectul este neeligibil;
- > proiectul este eligibil și are un punctaj.

4. SELECȚIA proiectelor

Măsura va beneficia de o alocare financiară anuală. Alocarea financiară publică a măsurii și numărul maxim al sesiunilor de depunere și evaluare a proiectelor ce pot avea loc anual, este stabilit de Comitetul de Monitorizare. **Pentru fiecare sesiune se face un ANUNȚ DE LANSARE A LICITAȚIEI în care se vor prezenta suma și durata sesiunii.**

Autoritatea de Management în consultare cu membrii Comitetului de Monitorizare stabilește și aprobă înaintea lansării depunerii de proiecte, punctajul aferent criteriilor de selecție (vezi subcapitolul 2.3), precum și criteriile de departajare a proiectelor cu punctaj egal.

APDRP va puncta fiecare proiect eligibil în funcție de sistemul de punctaj stabilit și va întocmi Raportul de Evaluare. Solicitanții, după consultarea Raportului de evaluare au posibilitatea de a depune Contestații.

Contestațiile vor putea fi depuse la OJPDRP unde a fost depus proiectul, în termen de 5 zile lucrătoare de la primirea Notificării, dar nu mai mult de 12 zile lucrătoare de la afișarea pe site a Raportului de Evaluare.

Contestația depusă trebuie să fie însoțită de Notificare și de documente justificative. Contestațiile se soluționează de către o Comisie constituită la nivelul MADR, prin Ordin al Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, formată din reprezentanți ai MADR și APDRP. Termenul pentru a răspunde contestațiilor este în conformitate cu ***Regulamentul de organizare și funcționare al Comitetului de selecție și al Comisiei de contestații pentru proiectele aferente măsurilor din PNDR 2007 - 2013, aprobat prin Ordinul MADR nr. 28/ 31.01.2011, cu modificările și completările ulterioare.***

După soluționarea contestațiilor, se va întocmi și aproba **Raportul de selecție** de către Comitetul de selecție care va fi publicat pe site-ul www.apdrp.ro.

Comitetul de Selecție este un organism tehnic, prezidat de către Autoritatea de Management pentru PNDR și are în componență reprezentanți ai Autorității de Management și ai APDRP. Rolul Comitetului de Selecție este de a supune aprobării conducerii Autorității de Management pentru PNDR finanțarea proiectelor eligibile, punctate după cum urmează:

- > când valoarea totală a proiectelor eligibile se situează sub valoarea totală alocată Măsurii 112 în cadrul unei sesiuni, Comitetul de Selecție propune aprobarea pentru finanțare a tuturor proiectelor eligibile. În acest sens, se întocmește un Raport cu proiectele eligibile pentru finanțare care se supune aprobării directorului general al Autorității de Management pentru PNDR;
- > când valoarea totală a proiectelor eligibile se situează peste valoarea totală alocată Măsurii 112 în cadrul unei sesiuni, Comitetul de Selecție analizează lista proiectelor eligibile cu punctajul acordat, iar selecția se face în ordinea descrescătoare a punctajului de selecție, cu încadrarea în suma alocată pe sesiune.

Selecția se face în ordinea descrescătoare a punctajului. În cazul proiectelor cu același punctaj, departajarea acestora, se face în funcție de următoarele priorități:

- > solicitantul are în proprietate exploatarea agricolă;

- > solicitantul este membru al unei forme asociative;
 - > solicitantul deține o fermă de semi-subsistență.
1. În cazul proiectelor cu același punctaj și aceleași priorități, departajarea se va face în funcție de criteriul de departajare preponderent, stabilit pe baza numărului mai mare de unități de dimensiune economică (UDE) calculat prin cumulara elementelor componente în cadrul fiecărui criteriu de departajare, în următoarea ordine: număr de bovine pentru lapte/ porcine pentru reproducție/ păsări, număr UDE cumulate;
 2. număr de porcine la îngrășat/ ovine și caprine, număr UDE cumulate;
 3. suprafață legume număr UDE cumulate;
 4. suprafață pepiniere și plantații de pomi și de arbuști fructiferi, căpșunarii, număr UDE cumulate;
 5. suprafață pepiniere și plantații de viță de vie pentru vin cu excepția restructurării/reconversiei plantațiilor de viță de vie și struguri de masă, număr UDE cumulate;
 6. suprafață culturi de câmp număr UDE cumulate;
 7. suprafață culturi de specii forestiere cu ciclu de producție scurt și regenerare pe cale vegetativă, în scopul producerii de energie regenerabilă, cumulate. Pentru acest criteriu de departajare nu se calculează numărul de UDE.

După parcurgerea procedurii de selecție și după caz, a celei de departajare, se întocmește Raportul cu proiectele propuse pentru finanțare care se supune aprobării directorului general al Autorității de Management. Acest raport va cuprinde și lista proiectelor nefinanțate.

Se pot returna solicitanților dosarele cererilor de finanțare originale depuse, iar APDRP se va asigura că deține o copie a Cererii de Finanțare necesară pentru eventuale verificări ulterioare.

Aprobarea Directorului General al Autorității de Management pentru PNDR, reprezintă decizia finală asupra selecției proiectelor care îndeplinesc condițiile minime pentru finanțare.

IMPORTANT! Pentru Măsura 112 „Instalarea tinerilor fermieri” nu există punctaj minim.

3.2 CONTRACTAREA sprijinului nerambursabil

După primirea Raportului de selecție, în care sunt incluse proiectele aprobate pentru a fi finanțate, APDRP notifică beneficiarul privind acceptarea Cererii de Finanțare.

IMPORTANT! În termen de 15 zile lucrătoare de la primirea notificării, solicitantul autorizat trebuie să se prezinte la sediul Centrului Regional de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (CRPDRP) de care aparține, în vederea semnării Contractului de finanțare.

IMPORTANT! În cazul în care solicitantul nu se prezintă în termenul precizat în Notificare pentru a semna Contractul de finanțare și nici nu anunță APDRP, atunci se consideră că a renunțat la ajutorul financiar nerambursabil.

ATENȚIE! Persoanele fizice vor fi acceptate ca potențiali beneficiari dacă se angajează să se autorizeze conform OG 44/ 2008 (să devină Persoane Fizice Autorizate sau Întreprinderi individuale) în termen de 30 zile lucrătoare de la data primirii notificării privind selectarea Cererii de Finanțare. Angajamentul se atașează Cererii de Finanțare și va preciza că, în termen de 30 zile lucrătoare de la data primirii notificării, solicitantul va prezenta certificatul de înregistrare la Oficiul Registrului Comerțului. În caz de neprezentare în termen a documentelor, Agenția își rezervă dreptul de a nu semna Contractul de finanțare.

Beneficiarii care nu au depus la Cererea de Finanțare documentul care să certifice nivelul minim de calificare ci doar declarația pe proprie răspundere că vor urma cursuri de calificare de minim 150 de ore domeniul agricol, vor prezenta certificatul de calificare până la data semnării Contractului de Finanțare.

Beneficiarii care au depus la Cererea de Finanțare adeverinta de absolvent de liceu sau școală profesională/școală de arte și meserii (2012), vor prezenta diploma de absolvent până la data semnării Contractului de Finanțare.

Exploatațiile agricole care și-au calculat volumul sprijinului din animale (păsări, bovine, ovine, caprine, porcine) trebuie să fie înregistrate de către ANSVSA, ca exploatații comerciale de tip A, conform Ordinului ANSVSA nr. 16 din 16.03.2010, până la data semnării Contractului de Finanțare.

ATENȚIE! Termenul de 30 de zile lucrătoare, pentru persoanele fizice neautorizate, calculat de la data confirmării de primire a Notificării de selecție nu poate fi prelungit pentru semnarea contractului de finanțare!

IMPORTANT! Se recomandă consultarea textului integral al Contractului de finanțare

(Anexa 3 la prezentul ghid, vezi www.apdrp.ro). Solicitantul trebuie să se asigure că odată cu semnarea Contractului a intrat și în posesia anexelor acestuia.

3.3 PLATA

Dosarul Cererii de Plată se depune de beneficiar la Oficiul Județean de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (OJPDRP), în două exemplare, pe suport de hârtie, și pe suport magnetic. Dosarul cererii de plată trebuie să cuprindă documentele justificative prevăzute în INSTRUCȚIUNILE DE PLATĂ (vezi Anexa 3 la Contractul de finanțare) pe site-ul APDRP www.apdrp.ro.

IMPORTANT! Dosarul cererii de plată pentru **prima tranșă** se va depune în maxim 10 zile de la semnarea Contractului de finanțare.

Solicitarea celei de a doua tranșe de plată se va depune în maxim 33 de luni de la data semnării Contractului de finanțare.

De la data înregistrării dosarului cererii de plată și până la data efectuării plății nu se vor depăși 90 zile calendaristice.

Dosarul cererii de plată pentru a doua tranșă se depune după îndeplinirea conformității și a investițiilor propuse de beneficiar în planul de afaceri, și după depunerea cererilor de plată pe suprafață de la APIA, în perioada 01.03 - 15.05 și cu penalități pentru fiecare zi întârziere până pe data de 10 iunie, dar nu mai devreme de 1 iulie al celui de-al doilea an din Planul de afaceri.

ATENȚIE! Beneficiarul este obligat să nu înstrăineze și/ sau să modifice investiția realizată prin proiect pe o perioadă de 3 ani de la ultima plată efectuată de Agenție.

Capitolul 4

INFORMAȚII UTILE PENTRU ACCESAREA FONDURILOR NERAMBURSABILE

4.1 Documentele necesare întocmirii Cererii de Finanțare

Documentele obligatorii care trebuie atașate Cererii de Finanțare pentru întocmirea proiectului sunt:

1. Documente de proprietate/folosință pentru exploatarea agricolă:

a) Documente solicitate pentru terenul agricol:

- document care atestă **dreptul de proprietate** asupra terenului agricol conform legislației în vigoare (contract de vânzare-cumpărare autentificat de notar, act de donație autentificat de notar, hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă cu punere în posesie, certificat de moștenitor unic autentificat de notar și alte acte care demonstrează terților dreptul de proprietate conform legislației în vigoare);
și/ sau
- **tabel centralizator** - emis de Primărie, semnat de persoanele autorizate conform legii, conținând sumarul contractelor de arendare (cu o valabilitate de minim 5 ani, la data depunerii Cererii de Finanțare) cu suprafețele luate în arendă pe categorii de folosință și perioadă de arendare.
și/ sau
- **contract de concesiune**, cu o valabilitate de cel puțin 5 ani la data depunerii Cererii de Finanțare. **Contractul de concesiune** va fi însoțit de adresă emisă de concedent care conține situația privind respectarea clauzelor contractuale, dacă este în graficul de realizare a investițiilor prevăzute în contract și alte clauze.
- documente pentru terenul ce constituie **vatra stupinei** - acte de proprietate conform legislației în vigoare, sau contract de concesiune/ contract de arendă/ închiriere/ contract de comodat. Suprafața de teren eligibilă pentru vatra stupinei este de minim 5 mp/stup și 50 mp pentru fiecare pavilion apicol.

b) Documente solicitate pentru clădiri:

- **actul de proprietate**

- **alte documente care demonstrează dreptul de folosință** asupra clădirii.
- În cazul în care proiectul vizează și modernizarea clădirilor acestea se vor face în baza Legii 50/1991, modificata și completată.

În cazul realizării de investiții, documentele de proprietate la punctul b) sunt obligatorii.

c) Documente solicitate pentru **animale, păsări și familii de albine:**

-**extras din Registrul Exploatației emis de ANSVSA/ DSVSA/ circumscripția veterinară** (adeverință eliberată de medicul veterinar de circumscripție) **din care să rezulte: efectivul de animale deținut**, al pasărilor și al familiilor de albine și data primei înscrieri a solicitantului în Registrul Exploatației, însoțit de formular de mișcare ANSVSA/DSVSA (Anexa 4 din Normele sanitare veterinare ale Ordinului ANSVSA nr. 40/2010);

-solicitanții care au accesat PNA 2011-2013 vor prezenta documentele de achiziții de familii de albine, roiuri la pachet, roiuri pe faguri și mătcă (facturi, ordine de plată, chitanțe, proces-verbal de predare primire);

d) **Copie din Registrul agricol** emis de Primărie care să confirme dreptul de proprietate și/ sau de folosință (arendă/concesionare) al terenului/ fermei zootehnice/animalelor înregistrate pentru baza de producție, cu ștampila primăriei și mențiunea „Conform cu originalul”.

2. Angajamentul persoanelor fizice de a se autoriza **conform OG 44/ 2008 în PFA sau ÎÎ** în termen de 30 de zile lucrătoare de la primirea Notificării privind selectarea Cererii de Finanțare, cu specificarea codului CAEN pentru care se autorizează, urmând ca până la acea dată să prezinte următoarele documente:

- **document de la bancă** cu datele de identificare ale băncii și ale contului aferent proiectului FEADR (denumirea, adresa băncii, codul IBAN al contului în care se derulează operațiunile cu APDRP);
- **certificat constatator emis de Oficiul Registrului Comerțului** care specifică faptul ca solicitantul **este autorizat conform OG 44/2008 în PFA sau ÎÎ**, codul CAEN conform activității pentru care solicită finanțare, existența punctului de lucru (dacă este cazul) și că nu se află în proces de lichidare, fuziune, divizare (Legea 31/1990, republicată), reorganizare judiciară sau faliment, conform Legii 85/2006 republicată;
- **certificatul de înregistrare** eliberat de Oficiul Registrului Comerțului conform legislației în vigoare;

3. Pentru solicitanții autorizați conform OG 44/2008 sau SRL cu asociat și administrator unic, **document de la bancă** cu datele de identificare ale băncii și ale contului aferent proiectului FEADR (denumirea, adresa băncii, codul IBAN al contului în care se derulează operațiunile cu APDRP).

4.1 Pentru solicitanții autorizați conform OG 44/2008 sau SRL: **Certificate care să ateste lipsa datoriilor restante fiscale și sociale** emise de Direcția Generală a Finanțelor Publice și de primăriile pe raza cărora își au sediul social și punctele de lucru și graficul de reeșalonare a datoriilor către bugetul consolidat (dacă este cazul).
sau

4.2 Pentru solicitanții neautorizați, persoane fizice: **Certificate care să ateste lipsa datoriilor către bugetul local** de la primăriile pe raza cărora își au domiciliul.

5. **Cazierul judiciar**, fără înscriri care privesc sancțiuni economico-financiare, al solicitantului.

6. **Copia actului de identitate** pentru solicitant și al soției/ soțului, pentru toți solicitanții care sunt căsătoriți, după caz.

7.1 Pentru solicitanții autorizați conform OG 44/2008 sau SRL cu asociat și administrator unic, **Certificat constatator emis de Oficiul Registrului Comerțului** care specifică faptul că solicitantul **este asociat și administrator unic**, solicitantul are sediul social sau punctul de lucru deschis la adresa exploatației agricole, codul CAEN conform activității pentru care solicită finanțare, și că nu se află în proces de lichidare, fuziune, divizare (Legea 31/1990, republicată), reorganizare judiciară sau faliment, conform Legii 85/2006 republicată.

7.2 **Certificatul de înregistrare** eliberat de Oficiul Registrului Comerțului conform legislației în vigoare.

8. **Copie după diploma de studii:**

- absolvent de liceu/ școală profesională/ școală de arte și meserii în domeniul agricol, veterinar și economic cu profil agricol/ absolvent a zece clase cu profil agricol, zootehnic și veterinar însoțită de „Certificat de calificare profesională (competențe)”;

- absolvent de liceu/școală profesională/ școală de arte și meserii (altul decât cel cu profil agricol), care prezintă un certificat de calificare sau un certificat de absolvire* a unui curs de formare, de minimum 150 ore, în domeniul agricol, veterinar și economic cu profil agricol.
- adeverință pentru absolvenții liceului sau a școlii profesionale/ școală de arte și meserii din promoția 2012 (cu obligativitatea prezentării diplomei de studii până la semnarea contractului de finanțare), care prezintă un certificat de calificare sau un certificat de absolvire* a unui curs de formare, de minimum 150 ore, în domeniul agricol, veterinar și economic cu profil agricol.

Solicitanții care nu au certificate de calificare sau un certificat de absolvire⁴ în domeniul agricol veterinar și economic cu profil agricol vor prezenta:

- adeverință că urmează cursuri de calificare în domeniul agricol veterinar și economic cu profil agricol, de minimum 150 ore, însoțită de **declarația pe propria răspundere** că vor aduce certificatele până la semnarea Contractului de Finanțare cu Agenția.

9.1 Document (carte de muncă sau adeverința de la locul de muncă) care atestă faptul că solicitantul a desfășurat activități în domeniul agricol mai mult de 50% din timpul de lucru cu cel puțin 12 luni, înaintea instalării sale pe cont propriu.

sau

9.2 Declarația pe propria răspundere a solicitantului că este membru al unei familii de fermier și că a lucrat mai mult de 50% din timpul său de lucru în cadrul fermei (nu neapărat în ferma familiei de fermier) cu cel puțin 12 luni înaintea instalării sale pe cont propriu, însoțită de declarația conducătorului exploatației agricole unde a lucrat solicitantul, *conform declarațiilor anexate pe site la adresa www.apdrp.ro.*

10. Plan de afaceri pentru dezvoltarea exploatației.

11. Declarația pe propria răspundere a solicitantului privind exploatarea agricolă că nu a mai accesat Măsurile 112 și 141 și/sau soțul/soția și nu deține în proprietate/ folosință alte terenuri, animale, păsări și familii de albine, în afara celor declarate în Planul de afaceri.

12.1 Document care atestă că solicitantul este înregistrat într-o formă asociativă, ca membru, înainte de lansarea sesiunii pentru care aplică, în domeniul proiectului emis de către: -

- *grupuri de producători recunoscute în conformitate Ordonanța Guvernului nr. 37/2005 privind recunoașterea și funcționarea grupurilor de producători, pentru comercializarea produselor agricole și silvice, cu modificările și completările ulterioare (document care atesta calitatea de membru al grupului de producători declaratie scrisă aprobată de fondatori sau membrii consiliului de administratie);*
- *grupuri și organizații de producători în sectorul fructe și legume recunoscute conform Hotărârii Guvernului nr. 1078/2008 privind acordarea de sprijin financiar grupurilor de producători recunoscute preliminar și organizațiilor de producători în sectorul fructe și legume (document care atesta calitatea de membru al grupului de producători, declaratie scrisă aprobată de fondatori sau membrii consiliului de administratie);*
- *societate cooperativă agricolă, constituită conform legii nr. 1/2005 (adeverință eliberată de cooperativa agricolă însoțită de copia după înregistrarea la Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă tribunalul în a cărui raza teritorială își are sediul, cererea de înscriere aprobată de adunarea generală);*
- *cooperative agricole constituite conform Legii nr. 566/2004, cu modificările și completările ulterioare (cerere de aderare avizată de consiliul de administrație și aprobată de adunarea generală, și declararea expresă a recunoașterii actului constitutiv, adeverință privind calitatea de membru eliberată de cooperativă, actul constitutiv și statutul cooperativei, certificatul de înregistrare și certificatul constatator ORC al cooperativei);*
- *organizații de îmbunătățiri funciare constituite conform Legii nr. 138/2004, cu modificările și completările ulterioare (adeziunea la statut și la hotărârile adunărilor generale adoptate până la acea dată, precum și dovada plății contribuției de înscriere și a cotizației pe anul în curs).*
- **Organizația Interprofesională pentru Produsele Agroalimentare (OIPA):**
 - document care demonstrează calitatea de membru al asociației în care este membru solicitantul: adeverință emisă de OIPA care demonstrează calitatea de membru a solicitantului în asociație și a asociației în OIPA, document avizat de consiliul director însoțit de statutul organizației.

Acest document se atașează numai pentru dovedirea criteriului de selecție „Solicitantul este membru al unei forme asociative, recunoscute conform legislației naționale în vigoare”.

12.2 Angajament de agro-mediu pentru o perioadă de 5 ani.

Lista pachetelor existente:

1. Pajiști cu Înaltă Valoare Naturală.
2. Practici Agricole Tradiționale.
3. Pajiști Importante Pentru Păsări - pachet pilot.
4. Culturi verzi.
5. Agricultură ecologică
6. Pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea* sp.).
7. Terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*).

Acest document se atașează numai pentru dovedirea criteriului de selecție.

4.2 Lista Formularelor disponibile pe site-ul MADR și APDRP

- > **Cererea de Finanțare** - Anexa 1;
 - > **Planul de afaceri** - Anexa 2;
 - > **Contractul de finanțare** - Anexa 3;
 - > **Formulare de plată cuprind: (Declarația de eșalonare a depunerii dosarelor cererilor de plată, Cererea de plată, Declarația de cheltuieli, Raportul de execuție, Tabelul privind stabilirea dimensiunii economice a fermei și Declarația pe propria răspundere a beneficiarului)** - Anexa 4;
 - > **Fișa Măsurii 112** - Anexa 5;
 - > **Declarații pe propria răspundere** - Anexa 6;
 - > **Zone defavorizate conform PNDR** - Anexa 7.
- > **Catalogul oficial al soiurilor de plante din România** - Anexa 8
- > **Regulamentul CE 1444/2002** - Anexa 9

TOATE FORMULARELE PREZENTATE AL CĂROR FORMAT ESTE ELABORAT DE APDRP POT FI CONSULTATE ȘI DESCĂRCATE DIRECT DE PE PAGINA DE INTERNET A MADR (www.madr.ro) și a APDRP (www.apdrp.ro - Investiții prin PNDR - M112); SAU POT FI SOLICITATE DE LA SEDIILE OJPD RP.

Grupul de Acțiune Locală IASI SUD VEST C.I.F. 30684997, , Com. STRUNGA,
Jud. Iasi Tel/Fax 0232.761974, e-mail: gal_iasisudvest@yahoo.ro, www.galiasudvest.ro

Fiecare cetățean al României, precum și persoanele juridice de drept român care se încadrează în aria de finanțare a Măsurilor din cadrul PNDR, au dreptul să beneficieze de fondurile europene nerambursabile pentru finanțarea propriilor proiecte de investiții pentru dezvoltare rurală.

APDRP vă stă la dispoziție de luni până vineri între orele 8:00 și 16:00 pentru a vă acorda informații privind modalitățile de

accesare a PNDR, dar și pentru a primi propunerile sau sesizările dumneavoastră privind derularea PNDR.

Experții APDRP vă pot acorda, pe loc sau în termenul legal (maxim 30 de zile), orice informație necesară în demersul dumneavoastră pentru accesarea fondurilor europene.

Însă, nu uitați că experții APDRP nu au voie să vă acorde consultanță privind realizarea proiectului. Echipa APDRP vă poate ajuta ori de câte ori aveți o plângere, o reclamație sau o petiție privind o situație care intră în aria de competență a APDRP.

De asemenea, dacă considerați că sunteți nedreptățit, defavorizat sau sesizați posibile neregularități în derularea PNDR, nu ezitați să vă adresați în scris Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, pentru soluționarea problemelor.

Pentru a reclama o anumită situație sau pentru a sesiza eventuale neregularități informați-ne în scris. Trebuie să țineți cont că pentru a putea demara investigațiile și aplica eventuale sancțiuni, reclamația sau sesizarea trebuie să fie explicită, să conțină informații concrete, verificabile și datele de contact ale persoanei care a întocmit respectiva reclamație sau sesizare.

Pentru a afla detalii privind condițiile și modalitatea de accesare, fondurile disponibile precum și investițiile care sunt finanțate prin FEADR, consultați acest Ghid. Dacă doriți informații suplimentare puteți să consultați secțiunea *Întrebări frecvente* de pe pagina de internet a APDRP (www.apdrp.ro > *Comunicare* > *Întrebări frecvente*) sau să formulați întrebări către departamentul de relații publice din cadrul APDRP.

Menționăm faptul că în secțiunea *Întrebări frecvente* sunt publicate toate întrebările și răspunsurile la spețe concrete care au aplicabilitate generală, fiind astfel de interes pentru mai mulți potențiali beneficiari.

APDRP, prin cele 8 Centre Regionale și cele 42 de Oficii Județene, vă poate acorda informații necesare pentru a solicita finanțarea proiectului. Dacă întâmpinați greutăți în obținerea informațiilor sau considerați că sunteți defavorizat în accesarea fondurilor europene scrieți-ne. Adresa noastră este:

*București, Str. Știrbei Vodă, nr. 43, sector 1;
reclamații@apdrp.ro;
www.apdrp.ro - Forumuri de discuții și reclamații*

